

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

นายธนายุทธ พาณิชยุปการันท์¹, นางสาวรัตนชนก เรืองสังข์¹
นายจรรยา เพชรรัตน์², นายสมชาย เชี่ยววารีสัจจะ³

บทคัดย่อ

ในการศึกษาใช้ข้อมูลขั้นปฐม ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงกบ 26 ราย และผู้ดำเนินการด้านการตลาด 13 ราย ในท้องที่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงกบเป็นอาชีพเสริม เนื่องที่ในการเลี้ยงกบโดยเฉลี่ย 0.27 ไร่/ราย และเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อขายกบเนื้อมากกว่าการเลี้ยงเพื่อขายลูกกบ ต้นทุนการผลิตกบเนื้อของเกษตรกรเท่ากับ 214,821.99 บาทต่อไร่ต่อปี จำแนกเป็นต้นทุนคงที่ร้อยละ 25.2 ของต้นทุนรวม และต้นทุนผันแปรร้อยละ 74.8 ของต้นทุนรวม ในขณะที่ต้นทุนการผลิตลูกกบเท่ากับ 174,177.76 บาทต่อไร่ต่อปี จำแนกเป็นต้นทุนคงที่ร้อยละ 44.6 ของต้นทุนรวม และต้นทุนผันแปรร้อยละ 55.4 ของต้นทุนรวม ผลผลิตเฉลี่ยกบเนื้อที่เกษตรกรผลิตได้เท่ากับ 5,763.50 กิโลกรัมต่อไร่ และราคาขายกบเนื้อที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยเท่ากับ 64.62 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรมีรายได้จากการขายกบเนื้อเท่ากับ 372,437.37 บาทต่อไร่ และเกษตรกรจะมีกำไรจากการเลี้ยงกบเนื้อเท่ากับ 152,615.38 บาทต่อไร่ต่อปี

ผลการศึกษาทางด้านการตลาดพบว่าการขายกบเนื้อส่วนใหญ่พ่อค้าจะมารับซื้อที่ฟาร์มเกษตรกร โดยพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคารับซื้อ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 64.62 บาท ระดับของพ่อค้าจะมีพ่อค้ารวบรวมท้องที่ พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น พ่อค้าปลีกในตลาดสด และตลาดเทศบาล ร้านอาหารหรือภัตตาคาร และพ่อค้าส่งออก ในด้านวิธีการตลาดพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นพ่อค้ารวบรวมท้องที่ การกระจายผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งออกไปต่างประเทศถึง

¹ นักศึกษาภาควิชาวาริชศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² วทม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ Ph.D.(Aquaculture) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวาริชศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ว.สงขลานครินทร์
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535
ธนายุทธ พาณิชยการนันท์ , รัตน์ชนก เรืองสังข์
จรววย เพชรรัตน์ , สมหมาย เขียววารีสัจจะ

ร้อยละ 89.29 ของผลผลิตทั้งหมดที่เลือกรับซื้อโดยร้านอาหารหรือภัตตาคาร (ร้อยละ 5.08) และผู้บริโภคทั่วไป (ร้อยละ 5.63) ทางด้านส่วนเหลือจากการตลาดกบเนื้อพบว่า ส่วนเหลือจากการตลาดกบระหว่างราคาที่เกษตรกรได้รับและราคาขายปลีกกบที่ได้รับโดยร้านอาหารหรือภัตตาคารเท่ากับ 32.95 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 32.95 ของราคาขายปลีก โดยสรุปมีแนวโน้มว่าการเลี้ยงกบในภาคใต้จะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะควรส่งเสริมการเลี้ยงกบในจังหวัดชายแดนเพื่อประโยชน์ในการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

คำสำคัญ : กบ การผลิต การตลาด กูทางการตลาด ขอบเขตการตลาด

Production and Marketing of Frogs in Southern Thailand, 1992

Tanayut Panitch-Upakaranan¹, Ratchanok Ruangsank¹,
Jaraoy Petchrat², and Somchai Chiayvareesajja³,

Abstract

The study was undertaken by using primary data from interviewing of 26 frog-farmers and 13 marketing operators in various districts of Suratthani, Nakhonsithammarat and Songkhla provinces. The average farm size was 0.27 rai/farm. Most frog farming was operated as a supplementary activity to a main career and most frog-farmers produced marketable size frogs rather than frog seed. For the production of marketable size frogs, the average total cost was 214,821.99 Baht/rai/year, the fixed cost and the variable cost were 25.2% and 74.8% of the total cost respectively. For the production of frog seed, the average total cost was 174,177.76 Baht/rai/year, the fixed cost and the variable cost were 44.6% and 55.4% of total cost respectively. For the production of marketable size frogs, the average production was 5,763.50 kg/rai. The average price of marketable size frogs was 64.62 Baht/kg. Thus frog farmers earned 372,437.37 Baht/rai from selling the marketable size frogs and gain a profit of 152,615.38 Baht/rai/year. The study on marketing of marketable size frogs reveals that most frog production was sold on farms and buyers regulated the price. The average on-farm price was 64.62 Baht/kg. The dealers could be classified into 5 categories : (1) local dealers, (2) regional dealers, (3) retailers in wet market, (4) restaurants, and (5) exporters. Most farmers sold their products to the regional dealers as the first priority and to the local dealers as the

---

¹ Students of Department of Aquaculture, Faculty of Natural Resources, Prince of Songkla University

² M.Sc.(Agricultural Econ.) ; Department of Agricultural and Resources Economics, Faculty of Natural Resources. Prince of Songkla University

³ Ph.D. (Aquaculture) ; Asst.Prof., Department of Aquaculture, Faculty of Natural Resources, Prince of Songkla University

ว.สงขลานครินทร์

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535
 ธนายุทธ พานิชชูปกรณ์, รัตนะชนก เรืองสังข์
 จรวย เพชรรัตน์, สมหมาย เชี่ยววาริสัจจะ

second. On the basis of marketing channel, most of the production (89.29% of total production) was exported and the rest was distributed to restaurants (5.08%) and general consumers (5.63%). The marketing margin between the farm price and the retail price or at the restaurant price was 32.95 Baht/kg or 32.95% of the retail price. Frog farming in southern Thailand tends to increase and it should be operated for export in the border provinces

Key Words : Frog, Production, Marketing, Marketing Channel, Marketing Margin.

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

ธนายุทธ พาณิชยุปการนันท์, รัตนชนก เรืองสังข์
จรววย เพชรรัตน์, สมชาย เชี่ยววาริสัจจะ

คำนำ

กบเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดใหม่ที่ได้รับการยอมรับจากเกษตรกรเมื่อไม่เกิน 10 ปีที่ผ่านมา แต่ความสนใจในการเลี้ยงกบของเกษตรกรก็ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเชื่อว่ากบในธรรมชาติมีมาก แต่ความจริงพบว่ากบในธรรมชาติได้ลดลงเป็นจำนวนมากจนกบบางชนิดเกือบจะสูญพันธุ์ ทั้งนี้เนื่องจากการจับกบมาบริโภคโดยไม่คำนึงถึงขนาดและฤดูกาล อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของกบถูกทำลายลงไปมาก และการใช้สารเคมีในด้านการเกษตรก็มีผลต่อการลดจำนวนลงของกบในธรรมชาติด้วยเช่นกัน ดังนั้นเพื่อให้มีปริมาณเพียงพอกับการบริโภคในประเทศและการส่งออกต่างประเทศจึงต้องมีการเพาะเลี้ยงกบในเชิงการค้ามากขึ้น แม้ว่าในช่วงแรกจะมีปัญหาในการเลี้ยงไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเพาะพันธุ์ การให้อาหาร โรคกบ ตลอดจนรูปแบบการเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพก็ตามแต่ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาปัญหาในการเลี้ยงกบเริ่มได้รับการแก้ไข มีการศึกษา ทดลองในรูปแบบหลาย ๆ อย่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนในปัจจุบันนี้มีการพัฒนารูปแบบเทคนิค ตลอดจนมีการใช้วิทยาการแบบชาวบ้าน จนทำให้การเลี้ยง

กบประสบความสำเร็จอยู่ในระดับหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดผลผลิตกบจำนวนมากพอที่จะส่งขายทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ (นิพนธ์, 2536)

การเพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่เลี้ยงกบในภูมิภาคอื่น ๆ ส่งผลให้เกษตรกรในภาคใต้ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงกบ และได้ทดลองเลี้ยงกบเพื่อการค้าและเป็นการเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว แต่จากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ พบว่าผลผลิตกบของภาคใต้ยังมีน้อยและไม่เพียงพอสำหรับการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งจะเป็นตลาดสำคัญในการกระจายผลผลิตของกบไทย

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นจึงนำไปสู่การศึกษาเรื่อง การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน แนวโน้มการผลิตและปัญหาในการผลิตของเกษตรกร รวมถึงระบบการตลาดอันได้แก่ วิธีการตลาด และส่วนเหลือจากการตลาด ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและจะได้เสนอแนะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ส่งเสริมการเลี้ยงกบเพื่อการค้าต่อไป

ว.สงขลานครินทร์

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535

ธนายุทธ พาณิชยปรกรณ์, รัตนชนก เรืองสังข์

จรววย เพชรรัตน์, สมหมาย เขียววาริสัจจะ

วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการเลี้ยงกบในภาคใต้

2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตและแนวโน้มการผลิตกบในภาคใต้

2.3 เพื่อวิเคราะห์สภาพการตลาด ซึ่งประกอบด้วยวิถีการตลาด ส่วนเหลือการตลาดและวิธีการกำหนดราคากบในภาคใต้

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการตลาดกบอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาสำหรับใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงกบแก่เกษตรกรต่อไป

วิธีการศึกษา

3.1 การรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงกบ และผู้ดำเนินการด้านการตลาดกบ เช่น พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าปลีกร และร้านอาหารหรือภัตตาคาร จำนวนรวมทั้งสิ้น 39 ราย ดังนี้

3.1.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงกบ จำนวน 26 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงกบในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 ราย คือ อำเภอเมือง และอำเภอพุนพิน อำเภอละ 1 ราย อำเภอท่าฉางจำนวน 4 ราย และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จำนวน 3 ราย เกษตรกรในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 13 ราย คือ อำเภอเมืองจำนวน 5 ราย อำเภอลานสกา จำนวน 1 ราย อำเภอร่อนพิบูลย์ จำนวน 3 ราย และอำเภอเชียรใหญ่ จำนวน 4

ราย และเกษตรกรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดสงขลา จำนวน 4 ราย คือ อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะทิงพระและอำเภอจะนะ อำเภอละ 1 ราย

3.1.2 ผู้ดำเนินการด้านการตลาด จำนวน 13 ราย โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive selected) พ่อค้ารวบรวมท้องที่ จำนวน 4 ราย พ่อค้ารวบรวมท้องถื่น จำนวน 2 ราย พ่อค้าขายปลีก จำนวน 5 ราย และภัตตาคารหรือร้านอาหาร จำนวน 2 ราย

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิต รวมถึงระบบการตลาดใช้การวิเคราะห์โดยเทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติอย่างง่าย เช่น การหาค่าเฉลี่ย การหาอัตราส่วนร้อยละ เป็นต้น

ขอบเขตในการศึกษา

เนื่องจากในการศึกษานี้มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และระยะเวลา จึงคัดเลือกจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลาเป็นตัวแทนของจังหวัดในภาคใต้ โดยกำหนดให้จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นตัวแทนจังหวัดภาคใต้ตอนบน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนจังหวัดใต้ตอนกลาง และจังหวัดสงขลาเป็นตัวแทนของจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

ผลการศึกษา

5.1 การผลิต

5.1.1 สภาพทั่วไป จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกบมีอายุเฉลี่ย 42 ปี โดยมีอายุสูงสุดคือ 60 ปี และอายุต่ำสุดคือ 25 ปี ซึ่งถ้า

พิจารณาในแต่ละจังหวัดพบว่าอายุโดยเฉลี่ยของเกษตรกรผู้เลี้ยงกบในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา เท่ากับ 44 ปี 42 ปี และ 40 ปี ตามลำดับ

เกษตรกรในภาคใต้เลี้ยงกบเป็นอาชีพเสริมมานานแล้ว สาเหตุที่เกษตรกรสนใจเลี้ยงกบนั้น จากการศึกษาพบว่า ชอบการเลี้ยงกบร้อยละ 39.5 ทางราชการแนะนำร้อยละ 16.2 คิดว่าน่าจะมีรายได้ร้อยละ 19.4 และบริษัทเอกชนแนะนำร้อยละ 5.1 ส่วนที่เหลือเนื่องจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น เลี้ยงตามเพื่อนบ้านและเพื่อการพักผ่อน

ในส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงกบพบว่าจำนวนผู้เลี้ยงกบเป็นอาชีพหลัก มีเพียงประมาณร้อยละ 17.2 ส่วนที่เหลือร้อยละ 82.8 นั้น เลี้ยงกบเป็นอาชีพรองโดยมีอาชีพหลัก คือ การทำนาร้อยละ 29.5 เป็นข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 26.0 ทำสวนร้อยละ 24.8 และค้าขายร้อยละ 2.6

5.1.2 ลักษณะการผลิต เกษตรกรใช้เนื้อที่ในการเลี้ยงกบค่อนข้างน้อย โดยพบว่าใช้พื้นที่บริเวณใกล้บ้านที่ว่างเปล่าสร้างเป็นบ่อในการเลี้ยงกบ เพราะสะดวกในการดูแลและการจัดการ จากการศึกษาพบว่าเนื้อที่ในการเลี้ยงกบในท้องที่ทำการศึกษารวมทั้งสิ้น 7.02 ไร่ หรือมีเนื้อที่เลี้ยงกบโดยเฉลี่ย 0.27 ไร่ (432 ตารางเมตร) ต่อราย โดย เกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเนื้อที่เลี้ยงกบรวม 2.49 ไร่ หรือโดยเฉลี่ย 0.28 ไร่ (448

ตารางเมตร) ต่อรายเกษตรกรในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่เลี้ยงกบรวม 2.43 ไร่ หรือโดยเฉลี่ย 0.19 ไร่ (304 ตารางเมตร) ต่อราย และเกษตรกรในจังหวัดสงขลามีเนื้อที่เลี้ยงกบรวม 7.10 ไร่ หรือโดยเฉลี่ย 0.53 ไร่ (848 ตารางเมตร) ต่อราย (ตารางที่ 1)

ในการผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงกบจาน (Rana rugolusa) และกบนา (Rana tigrina) โดยในช่วงเริ่มต้นเกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อพ่อแม่พันธุ์กบจากจังหวัดชลบุรีมาเลี้ยงในราคาคู่ละ 500-800 บาท หรือเกษตรกรบางส่วนซื้อลูกกบจากฟาร์มในละแวกเดียวกันและพบว่ามีเกษตรกรเพียง 2 ราย เท่านั้นที่นำลูกกบจากธรรมชาติมาเลี้ยง จากการศึกษาพบว่าจากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 26 ราย นั้น เกษตรกรเลี้ยงลูกกบเพื่อผลิตเป็นกบเนื้อจำนวน 19 รายหรือร้อยละ 73.1 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกบทั้งหมด ส่วนที่เหลือจำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 26.9 เลี้ยงพ่อแม่กบเพื่อผลิตลูกกบจำหน่าย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงลักษณะการใช้แรงงานในการเลี้ยงกบของเกษตรกรในภาคใต้ โดยพบว่าโดยเฉลี่ยเกษตรกรในภาคใต้ใช้แรงงานในครอบครัวในการเลี้ยงกบถึงร้อยละ 86.4 ที่เหลืออีกร้อยละ 13.6 ใช้แรงงานจ้าง อันแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเลี้ยงกบเป็นเพียงกิจกรรมเสริมของเกษตรกร เพื่อช่วยให้สามารถใช้แรงงานในครอบครัวได้อย่างเต็มที่

ว.สงขลาครินทร์
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535
ธนาอุท พานิชูปการนันท์, รัตน์ชนก เรืองสังข์
จรวาย เพชรรัตน์, สมหมาย เชี่ยววารีสัจจะ

ตารางที่ 1 เนื้อที่ในการเลี้ยงกบและเนื้อที่เฉลี่ยต่อรายของเกษตรกรในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

จังหวัด	จำนวนเกษตรกร (ราย)	เนื้อที่รวม (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่เฉลี่ย (ไร่/ราย)
1. สุราษฎร์ธานี	9	2.49	35.47	0.28
2. นครศรีธรรมราช	13	2.43	34.62	0.19
3. สงขลา	4	2.10	29.91	0.53
รวม/เฉลี่ย	26	7.02	100.00	0.27

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ตารางที่ 2 จำนวนของเกษตรกรและเนื้อที่ในการเลี้ยงกบของเกษตรกรในภาคใต้ปี พ.ศ.2535 จำแนกตามประเภทการเลี้ยง

จังหวัด	ประเภทการเลี้ยง	พื้นที่	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. สุราษฎร์ธานี	กบเนื้อ	2.49	9	34.62
2. นครศรีธรรมราช	กบเนื้อ	1.28	7	26.92
	ลูกกบ	1.15	6	23.08
3. สงขลา	กบเนื้อ	1.60	3	11.54
	ลูกกบ	0.50	1	3.84
รวม	กบเนื้อ	5.37	14	73.08
	ลูกกบ	1.65	7	26.92

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ตารางที่ 3 การใช้แรงงานในการเลี้ยงกบของเกษตรกรในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

จังหวัด	ลักษณะการใช้แรงงานในการเลี้ยงกบ	
	แรงงานในครอบครัว	แรงงานจ้าง
1. สุราษฎร์ธานี	83.33	16.67
2. นครศรีธรรมราช	88.43	11.54
3. สงขลา	87.50	12.50
เฉลี่ย	86.43	13.57

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ตารางที่ 4 จำนวนเกษตรกร ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยในการเลี้ยงกบของเกษตรกรในภาคใต้ ปี พ.ศ. 2535

จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน เกษตรกร	ผลผลิตรวม ¹	ผลผลิตกบเฉลี่ย ต่อราย ²	ผลผลิตกบ เฉลี่ยต่อไร่ ³
1. สุราษฎร์ธานี					
- กบเนื้อ	2.49	9	11,200	1,244.44	4,497.99
2. นครศรีธรรมราช					
- กบเนื้อ	1.28	7	13,250	1,892.86	10,357.56
- ลูกกบ	1.15	6	444,000	74,000.00	386,087.00
3. สงขลา					
- กบเนื้อ	1.60	3	6,500	2,166.67	4,067.50
- ลูกกบ	0.50	1	1,200.00	1,200,000.00	2,400,000.00
รวม/เฉลี่ย- กบเนื้อ	5.37	19	30,950	1,628.95	5,763.50
- ลูกกบ	1.65	7	1,644,000	134,857.00	996,364.00

หมายเหตุ

- 1 หน่วยเป็น "กิโลกรัม" สำหรับกบเนื้อและ "ตัว" สำหรับลูกกบ
- 2 หน่วยเป็น "กิโลกรัมต่อราย" สำหรับกบเนื้อและ "ตัวต่อราย" สำหรับลูกกบ
- 3 หน่วยเป็น "กิโลกรัมต่อไร่" สำหรับกบเนื้อ และ "ตัวต่อไร่" สำหรับลูกกบ

ที่มา : จากการสำรวจปี 2536

ในการศึกษาถึงการใช้เทคโนโลยีในการผลิตทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรมีการใช้เครื่องสูบน้ำจากแหล่งน้ำเข้าสู่ฟาร์ม เกษตรกรร้อยละ 78.0 มีการใช้ยาในการรักษาโรคกบ โดยยาที่เกษตรกรนิยมใช้ได้แก่ Frog 100, Frog 200, Rana, Oxytetracyclin และ Protozao เป็นต้น ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 22.0 พบว่าไม่เคยใช้ยารักษาโรค ทางด้านการให้อาหารเสริมและวิตามิน แก่กบที่เลี้ยงมีน้อย และการใช้ pH meter เพื่อ

ตรวจสอบสภาพของน้ำที่ใช้เลี้ยงกบนั้น เกษตรกรไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก

5.1.3 ต้นทุนการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนจากการผลิต ในการศึกษาทางด้านผลผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงกบนั้นพบว่าการผลิตกบเนื้อเพื่อจำหน่ายเกษตรกรมีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 30,950 กิโลกรัม หรือคิดเป็นผลผลิตเฉลี่ยจะเท่ากับ 5,763.50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือ 1,628.95 กิโลกรัมต่อราย สำหรับผลผลิตลูกกบนั้น

ว.สงขลานครินทร์
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535
ธนายุทธ พาณิชยการนันท์, รัตน์ชนก เรืองสังข์
จรวบ เพชรรัตน์, สมหมาย เชื้อวารีย์สังจะ

เกษตรกรสามารถผลิตลูกกบได้เท่ากับ 1,644,000 ตัว หรือผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 996,364 ตัวต่อไร่ หรือ 234,857 ตัวต่อราย (ตารางที่ 4)

ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ดังตารางที่ 5 จะพบว่า ต้นทุนในการผลิตกบเนื้อในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535 เท่ากับ 19,821.99 บาท/ไร่/ปี โดยส่วนใหญ่เป็นต้นทุนผันแปรในการผลิตอันได้แก่ค่าอาหาร ค่าพันธุ์กบ ค่าแรงงาน ฯลฯ จำนวน 164,413.37 บาท/ไร่/ปี หรือร้อยละ 74.8 ของต้นทุนทั้งหมด ส่วนที่เหลือจำนวน 55,408.62 บาท/ไร่/ปี หรือร้อยละ 25.2 ของต้นทุนทั้งหมด เป็นต้นทุนคงที่เช่น ค่าเสื่อมราคา

ของบ่อและอุปกรณ์ ค่าเสียโอกาสของบ่อและอุปกรณ์ ค่าภาษี และค่าเช่า หรือค่าเสียโอกาสของที่ดิน แต่ถ้าพิจารณาต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อผลผลิตกบทั้งหมดต่อผลผลิตกบ 1 กิโลกรัมพบว่า ต้นทุนการผลิตเท่ากับ 38.14 บาทต่อกิโลกรัม และในการพิจารณาด้านต้นทุนการผลิตต่อรายของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกบเนื้อมีจำนวน 19 ราย มีเนื้อที่ในการเลี้ยงกบทั้งหมด 5.37 ไร่ หรือมีเนื้อที่ถือครองในการเลี้ยงกบโดยเฉลี่ย 0.28 ไร่/ราย ฉะนั้นต้นทุนการผลิตกบเนื้อจะเท่ากับ 61;550.16 บาท/ราย/ปี

ตารางที่ 5 ต้นทุนการผลิตกบเนื้อในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

รายการต้นทุน	จำนวนเงิน		ร้อยละ
	(บาท/ไร่)	บาท/กก	
1. ต้นทุนผันแปร	164,413.37	28.53	74.79
1.1 ค่าอาหาร	36,848.29	6.39	16.76
1.2 ค่าพันธุ์กบ	93,855.35	16.29	42.70
1.3 ค่ายาและอุปกรณ์	2,064.10	0.36	0.94
1.4 ค่าแรงงาน	13,390.31	2.32	6.09
1.5 ค่ากระแสไฟฟ้า	639.60	0.11	0.29
1.6 ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน (12% ต่อปี)	17,615.72	3.06	8.01
2. ต้นทุนคงที่	55,408.62	9.61	25.21
2.1 ค่าเสื่อมราคาบ่อและอุปกรณ์ (10% ต่อปี)	22,456.19	3.90	10.22
2.2 ค่าภาษีและค่าเช่าที่ดินหรือ ค่าเสียโอกาสของที่ดิน (12% ต่อปี)	6,005.00	1.04	2.73
2.3 ค่าเสียโอกาสของบ่อและอุปกรณ์ (12% ต่อปี)	26,947.43	4.67	12.26
ต้นทุนรวม	219,821.99	38.14	100.00

ที่มา : การสำรวจปี 2536

สำหรับการผลิตลูกกบเพื่อจำหน่ายนั้น ต้นทุนการผลิตแสดงโดยตารางที่ 6 ซึ่งจะเห็นว่า ต้นทุนรวมในการการผลิตลูกกบเท่ากับ 124,177.76 บาท/ไร่/ปี ประกอบด้วย ต้นทุนผันแปรจำนวน 68,769.14 บาท/ไร่/ปี หรือร้อยละ 55.4 ของ ต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนคงที่ 55,408.62 บาท/ไร่/ปี หรือร้อยละ 44.6 ของต้นทุนทั้งหมดและถ้าพิจารณาต้นทุนการผลิตต่อลูกกบ 1 ตัวพบว่าจาก ผลผลิตลูกกบเฉลี่ย 996,364 ตัว/ไร่ จะมีต้นทุน การผลิตเท่ากับ 0.12 บาทต่อลูกกบ 1 ตัว แต่ถ้า จะพิจารณาต้นทุนการผลิตต่อเกษตรกรแต่ละรายจะ คำนวณจากการที่มีเกษตรกรเลี้ยงลูกกบเพื่อจำหน่าย จำนวน 7 ราย มีเนื้อที่ในการผลิตรวมกันเท่ากับ 1.65 ไร่ และพบว่าเกษตรกรแต่ละรายมีเนื้อที่ใน การผลิตกบโดยเฉลี่ย 0.24 ไร่ ดังนั้นต้นทุนการผลิต เฉลี่ยเท่ากับ 29,802.66 บาทต่อรายต่อปี

ในการศึกษาราคาผลผลิตกบเนื้อที่เกษตรกร ขายได้ พบว่าโดยเฉลี่ยเกษตรกรขายกบเนื้อใน ราคา 64.62 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งราคาสูงสุดที่ เกษตรกรได้รับเท่ากับ 100.00 บาทต่อกิโลกรัม และราคาต่ำสุดที่เกษตรกรได้รับเท่ากับ 50.00 บาท ต่อกิโลกรัม แต่ถ้าพิจารณาราคาผลผลิตกบเนื้อที่

เกษตรกรแต่ละจังหวัดได้รับพบว่าเกษตรกรใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับในราคาเฉลี่ย 59.00 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับในราคาเฉลี่ย 59.86 บาท/กิโลกรัม และ เกษตรกรในจังหวัดสงขลาได้รับในราคาเฉลี่ย 75.00 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ในส่วนราคาขายผลผลิตลูกกบนั้น คณะผู้ วิจัยไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ เพราะลักษณะ การขายแตกต่างกันมาก บางฟาร์มขายลูกกบตาม ขนาด ในขณะที่บางฟาร์มขายลูกกบตามอายุของลูก กบ ซึ่งไม่สามารถปรับให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้

ทางด้านผลตอบแทนจากการเลี้ยงกบนั้น สามารถวิเคราะห์ได้เฉพาะผลผลิตกบเนื้อเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถหาราคาเฉลี่ยของลูกกบได้ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งผลตอบแทนหรือรายได้จากการ เลี้ยงกบเนื้อเท่ากับ 372,437.37 บาท/ไร่/ปีหรือ เท่ากับ 64.62 บาทต่อกิโลกรัม ดังนั้นจะพบว่ากำไร ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกบเนื้อจะเท่ากับ 152,615.38 บาท/ไร่/ปี หรือเท่ากับ 26.43 บาท/กิโลกรัม (ตารางที่ 8) แต่ถ้าคำนวณเป็นผลตอบแทนต่อราย จะได้เท่ากับ 105,262.75 บาท/ราย/ปี และมีกำไร 43,712.59 บาท/ราย/ปี

ว.สงขลานครินทร์

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย. 2539

การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535

ธนายุทธ พานิชยุปการนันท์ . รัตน์ชนก เรืองสังข์

จรวย เพชรรัตน์ . สมหมาย เชี่ยววารีสัจจะ

ตารางที่ 6 ต้นทุนการผลิตลูกกบเพื่อจำหน่ายของเกษตรกรในภาคใต้ ปี พ.ศ. 2535

รายการต้นทุน	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	ร้อยละ
1. ต้นทุนผันแปร	68,769.14	55.38
1.1 ค่าอาหาร	36,848.29	29.68
1.2 ค่าพันธุ์กบ	8,458.72	6.81
1.3 ค่ายาและอุปกรณ์	2,064.10	1.66
1.4 ค่าแรงงาน	13,390.31	10.78
1.5 ค่ากระแสไฟฟ้า	639.60	0.52
1.6 ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน (12% /ปี)	7,368.12	5.93
2. ต้นทุนคงที่	55,408.62	44.62
2.1 ค่าเสื่อมราคาบ่อและอุปกรณ์ (10% /ปี)	22,456.19	18.08
2.2 ค่าภาษีและค่าเช่าที่ดินหรือ ค่าเสียโอกาสของที่ดิน (12% /ปี)	6,005.00	4.84
2.3 ค่าเสียโอกาสของบ่อและอุปกรณ์ (12% /ปี)	26,947.43	21.70
ต้นทุนรวม	124,177.76	100.00

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ตารางที่ 7 ราคาบ่อเนื้อที่เกษตรกรภาคใต้ขายได้ ในปี พ.ศ.2535

จังหวัด	ราคา (บาท/กก.)		
	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
1. สุราษฎร์ธานี	59.00	80.00	50.00
2. นครศรีธรรมราช	59.86	65.00	55.00
3. สงขลา	75.00	100.00	55.00
เฉลี่ย	64.62	81.67	53.33

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ตารางที่ 8 ต้นทุน รายได้และกำไรของเกษตรกรผู้เลี้ยงกบเนื้อในภาคใต้ ปี พ.ศ.2535

รายการ	จำนวนเงิน		
	ต่อไร่ต่อปี	ต่อกิโลกรัม	ต่อรายต่อปี (ต่อฟาร์ม)
1. ต้นทุนทั้งหมด (บาท)	219,821.99	38.14	61,550.16
2. รายได้			
2.1 ผลผลิตเฉลี่ย (กก.)	5,763.50	1	1,628.95
2.2 ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	64.62	44.62	64.62
2.3 รายได้ทั้งหมด (บาท)	372,437.37	64.62	105,262.75
3. กำไร (บาท)	152,615.38	26.43	43,712.59

ที่มา : การสำรวจปี 2536

5.1.4 ปัญหาในการผลิตและแนว
โน้มการผลิต จากการสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงกบ
เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงและการจัด
การที่เกษตรกรประสบอยู่พบว่ามียหลายประการแต่ที่
สำคัญมี 2 ประการ คือ

(1) ปัญหาโรคของกบ ซึ่งโรคของกบที่พบ
มากได้แก่ โรคขาแดง โรคท้องบวม และโรคที่เกิด
จากเชื้อราทำให้เกิดเป็นจุดสีขาวทั่วไปตาม
ลำตัว โรคเหล่านี้มักจะเกิดในกบที่มีขนาดใหญ่ ทำ
ให้เกิดการสูญเสียของผลผลิตกบ และเกษตรกรต้อง
ใช้เงินเป็นจำนวนมากในการซื้อยาป้องกันและกำจัด
โรค ปัญหาเรื่องโรครบกวนพบมากในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ถึงร้อยละ 66.7 ของเกษตรกรผู้เลี้ยง
กบทั้งจังหวัดรองลงมาคือ จังหวัดสงขลาร้อยละ
46.1 และพบน้อยที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช
เพียงร้อยละ 30.5

(2) ปัญหาน้ำเป็นกรด ปัญหานี้ทำความ
หนักใจและความสูญเสียให้แก่เกษตรกรรองลงมา
จากปัญหาโรครบกวน ซึ่งสาเหตุของปัญหานี้เกิดจาก

การไม่มีความรู้เพียงพอของเกษตรกรจึงใช้น้ำฝน
เลี้ยงและอนุบาลลูกกบ หรือเกษตรกรสูบน้ำจากห้วย
หนอง คลอง หรือบึง มาใช้โดยไม่มีการพิกน้ำก่อน
การใช้น้ำฝนหรือน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้โดยไม่มีการ
พิกน้ำก่อนนี้จะทำให้น้ำมีความเป็นกรดสูง ซึ่งค่า
pH ที่วัดได้ส่วนมากมีค่าประมาณ 4-5 จึงสร้าง
ความเสียหายให้กับเกษตรกรในช่วงอนุบาลลูกกบ
โดยจะทำให้ลูกกบมีอัตราการตายสูงถึง ร้อยละ 80
ในบางรายซึ่งน้ำเป็นกรดมากและการจัดการไม่
ถูกต้อง อาจจะทำให้อัตราการตายของลูกกบสูงถึง
ร้อยละ 100 ปัญหานี้พบบ่อยที่สุดในจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช ร้อยละ 38.5 รองลงมาคือจังหวัดสงขลา
ร้อยละ 26.9

สำหรับการศึกษาถึงความคิดเห็นในการ
ขยายการผลิตกบในภาคใต้พบว่า โดยเฉลี่ยเกษตรกร
ร้อยละ 81.2 คิดจะเลี้ยงกบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.0
ของเกษตรกรทั้งหมดคิดว่าจะเลี้ยงกบในจำนวนที่
เท่าเดิม มีเพียงร้อยละ 3.7 ของเกษตรกรทั้งหมด
เท่านั้นที่คิดจะลดปริมาณการเลี้ยงลง (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของเกษตรกรในการขยายการเลี้ยงกบ

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	แนวโน้มการเลี้ยง		
	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่
1. สุราษฎร์ธานี	82.22	11.11	66.67
2. นครศรีธรรมราช	61.54	-	38.46
3. สงขลา	100.00	-	-
เฉลี่ย	61.25	3.70	35.04

ที่มา : การสำรวจปี 2536

5.2 การตลาด

ทางด้านการตลาดในการศึกษาคั้งนี้ วิเคราะห์เฉพาะการตลาดของผลผลิตกบเนื้อเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการตลาดของผลผลิตชนิดนี้เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายจำพวก เช่น เกษตรกร พ่อค้าประเภทต่าง ๆ ร้านอาหารหรือภัตตาคาร และผู้ส่งออก

5.2.1 การตลาดระดับฟาร์มและการกำหนดราคาซื้อขาย

ลักษณะการตลาดระดับฟาร์มหรือระดับของเกษตรกรนั้น จากการศึกษาพบว่าลักษณะการขายของเกษตรกรจะจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกเกษตรกรนำผลผลิตกบเนื้อไปขายให้แก่พ่อค้าคนกลางที่ร้านหรือสำนักงานของพ่อค้าคนกลาง ซึ่งการขายลักษณะนี้มีเกษตรกรปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละ 30.0 ของเกษตรกรทั้งหมด ส่วน

ที่เหลือประมาณร้อยละ 70.0 นั้นจะเป็นการขายลักษณะที่ 2 คือ พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่ฟาร์มของเกษตรกร ราคาขายที่เกษตรกรได้รับโดยเฉลี่ยเท่ากับ 64.26 บาทต่อกิโลกรัม ในการศึกษาถึงผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตจะพบว่าส่วนใหญ่เฉลี่ยร้อยละ 49.4 ของเกษตรกรทั้งหมดขายผลผลิตกบเนื้อโดยพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา รองลงมาประมาณร้อยละ 28.9 ของเกษตรกรทั้งหมด ขายผลผลิตกบเนื้อโดยการต่อรองราคากันระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลางและมีเพียงจำนวนน้อย คือร้อยละ 21.7 ของเกษตรกรทั้งหมดเท่านั้นที่ขายผลผลิตกบเนื้อโดยตัวของเกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคา ซึ่งแสดงว่าระบบการตลาดกบเนื้อระดับฟาร์มเป็นระบบการตลาดที่ค่อนข้างผูกขาดโดยพ่อค้าคนกลาง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ลักษณะการขายและการกำหนดราคาของผลิตผลกบเนื้อในภาคใต้ปีพ.ศ. 2535

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	ลักษณะการขาย		การกำหนดราคา		
	เกษตรกรนำไปขาย	พ่อค้ามารับซื้อ	เกษตรกรกำหนด	พ่อค้ากำหนด	ต่อรองราคา
1. สุราษฎร์ธานี	55.55	44.44	11.11	44.44	44.45
2. นครศรีธรรมราช	7.69	92.31	30.76	53.85	15.39
3. สงขลา	26.92	73.08	23.07	50.00	26.93
เฉลี่ย	30.05	69.95	21.65	49.43	28.92

ที่มา : การสำรวจปี 2536

5.2.2 การตลาดระดับพ่อค้า

คนกลาง

จากการศึกษาตลาดระดับพ่อค้าคนกลางพบว่าพ่อค้าคนกลางหรือผู้ดำเนินการด้านการตลาดมีอาชีพหลักหลายอาชีพ เช่น ค้าขาย ข้าราชการ เกษตรกรทั่วไป และเกษตรกรที่มีอาชีพเลี้ยงกบ ซึ่งในการศึกษารายละเอียดพบว่าพ่อค้าคนกลางมีอาชีพหลักในการค้าขายผลิตผลการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 53.4 ของธุรกิจทั้งหมดและมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจค้าขายกบเนื้อโดยเฉลี่ย 7.5 ปี พ่อค้าคนกลางที่มีอาชีพหลักเป็นข้าราชการ เกษตรกร เช่น ทำนา ทำสวน และเลี้ยงกุ้ง และมีอาชีพหลักในการเลี้ยงกบมีสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 15.4 ของพ่อค้าทั้งหมด โดยธุรกิจการค้าขายกบคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.0, 35.0 และ 100.0 ของธุรกิจทั้งหมดตามลำดับและมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจค้าขายกบเนื้อโดยเฉลี่ย 3.0, 1.5 และ 4.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ในการศึกษาประเภทต่าง ๆ ของพ่อค้าคนกลางหรือผู้ดำเนินการด้านการตลาดกบเนื้อในภาคใต้พบว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภทคือ

(1) พ่อค้ารวบรวมท้องที่ ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตกบเนื่องจากเกษตรกร และบางส่วนอาจจะผลิตเองด้วย กระจายไปยังพ่อค้าขายปลีกและภัตตาคาร เพื่อจำหน่ายและแปรรูปให้แก่ผู้บริโภค ในขณะที่บางส่วนจะรวบรวมผลผลิตกบเนื้อส่งไปจำหน่ายให้พ่อค้ารวบรวมท้องถื่น และพ่อค้าส่งออกต่อไป พ่อค้าประเภทนี้มีปริมาณธุรกิจประมาณร้อยละ 46.4 ของปริมาณผลผลิตกบเนื้อทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นพ่อค้าคนกลางที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่สองรองจากพ่อค้ารวบรวมท้องถื่น ราคาขายที่พ่อค้าประเภทนี้ได้รับเฉลี่ยเท่ากับ 65.56 บาทต่อกิโลกรัม การแข่งขันในระดับนี้จากการศึกษาพบว่ามีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการผูกขาดหรือกึ่งผูกขาด

ตารางที่ 11 อาชีพหลักและอัตราส่วนของผู้ดำเนินการด้านการตลาดกบเนื้อ สัดส่วนของปริมาณธุรกิจค้าขายกบและระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจค้าขายกบเนื้อ ปี พ.ศ. 2535

อาชีพหลัก	อัตราส่วนของผู้ดำเนินการด้านการตลาด (ร้อยละ)	สัดส่วนของปริมาณธุรกิจค้าขายกบ (ร้อยละ)	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (ปี)
1. ค้าขาย	53.86	30.17	7.50
2. ข้าราชการ	15.38	40.00	3.00
3. เกษตรกรทั่วไป	15.38	35.00	1.50
4. เกษตรที่เลี้ยงกบ	15.38	100.00	4.00
รวม/เฉลี่ย	100.00	51.29	4.0

ที่มา : การสำรวจปี 2536

(2) พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตกบเนื่องจากเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งออกที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา มีปริมาณธุรกิจประมาณร้อยละ 69.6 ของปริมาณผลผลิตกบเนื้อทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นผู้ดำเนินการด้านการตลาดที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งผู้ดำเนินการด้านการตลาดประเภทนี้ มีจำนวนไม่มากนัก แต่ละรายจะมีกิจการขนาดใหญ่ โดยมากจะมีอาชีพเลี้ยงกบอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้มีการขยายกิจการมากขึ้นจนขยายกิจการมาทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตกบเนื่องจากเกษตรกรอื่น ๆ และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น แล้วส่งไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้าส่งออกต่อไป การแข่งขันในระดับนี้พบว่ามีน้อยค่อนข้างจะมีการผูกขาด ราคาที่ผู้ดำเนินการด้านการตลาดประเภทนี้ได้รับเฉลี่ยเท่ากับ 70.00 บาทต่อกิโลกรัม

(3) พ่อค้าขายปลีกในตลาดสดและตลาดเทศบาล ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตกบเนื่องจากเกษตรกร

และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นเพื่อขายให้แก่ผู้บริโภคและส่งให้แก่ร้านอาหารหรือภัตตาคาร พ่อค้าประเภทนี้จะเป็นพ่อค้าที่ขายสินค้าอื่น ๆ อยู่แล้ว การค้ากบเนื้อเป็นเพียงธุรกิจเสริมเพียงร้อยละ 10-20 ของธุรกิจทั้งหมด ปริมาณของธุรกิจในตลาดกบเนื้อของพ่อค้าประเภทนี้คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของธุรกิจในตลาดกบเนื้อทั้งหมด และราคาที่ขายได้เฉลี่ยเท่ากับ 74.00 บาทต่อกิโลกรัม

(4) ร้านอาหารหรือภัตตาคาร ทำหน้าที่รับซื้อกบเนื้อจากเกษตรกรพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นและพ่อค้าขายปลีก เพื่อนำมาแปรรูปเป็นอาหาร และขายให้แก่ผู้บริโภคในราคาที่สูงมาก คือโดยเฉลี่ยจะได้รับราคาประมาณ 100.00 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณของธุรกิจในตลาดกบเนื้อประมาณร้อยละ 5.1 ของธุรกิจในตลาดกบเนื้อทั้งหมด ผู้ค้าประเภทนี้ไม่มีการแข่งขันและมีอิทธิพลต่อการค้ากบน้อยมาก เนื่องจากพ่อค้าประเภทนี้มีความต้องการกบเนื้อในปริมาณที่แน่นอน และจำกัด ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับจำนวนผู้บริโภคเป็นสำคัญ

(5) พ่อค้าส่งออก ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตกบเนื่องจากพ่อค้ารวบรวมท้องที่ และพ่อค้ารวบรวมท้องถื่น ให้ได้ปริมาณมากพอกับคำสั่งซื้อที่ได้รับจากพ่อค้าในต่างประเทศ คือ มาเลเซีย และสิงคโปร์ พ่อค้าประเภทนี้มีปริมาณธุรกิจประมาณร้อยละ 89.3 ของธุรกิจในตลาดกบเนื้อทั้งหมด แต่ในการศึกษาค้างนี้ไม่ได้ศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ที่พ่อค้าประเภทนี้ได้รับการขายกบเนื้อ

5.2.3 วิธีการตลาดกบเนื้อ

ในการศึกษาวิธีการตลาดกบเนื้อในภาคใต้พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ขายกบเนื้อให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องถื่นคิดเป็นปริมาณร้อยละ 51.4 ของผลผลิตทั้งหมดรองลงมาขายให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องที่ ร้อยละ 46.4 ของผลผลิตทั้งหมด ที่เหลือขายให้แก่พ่อค้าประเภทร้านอาหาร หรือภัตตาคาร และพ่อค้าชายปลีก ประมาณร้อยละ 1.8 และ 0.9 ของผลผลิตทั้งหมดตามลำดับ

พ่อค้ารวบรวมท้องที่ซึ่งรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรมาร้อยละ 46.4 ของผลผลิตทั้งหมดจะขายให้แก่พ่อค้าส่งออกมากที่สุด คือร้อยละ 19.6 ของผลผลิตทั้งหมด นอกจากนั้นขายให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องถื่น พ่อค้าชายปลีก และร้านอาหาร หรือภัตตาคารจำนวนร้อยละ 18.2, 4.7 และ 3.8 ของผลผลิตทั้งหมดตามลำดับ

พ่อค้ารวบรวมท้องถื่น ซึ่งรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร และพ่อค้ารวบรวมท้องที่มาจำนวนรวมร้อยละ 69.6 ของผลผลิตทั้งหมด และจำหน่ายผลผลิตทั้งหมดให้แก่พ่อค้าส่งออก

พ่อค้าชายปลีกรับซื้อผลผลิตกบเนื้อจาก

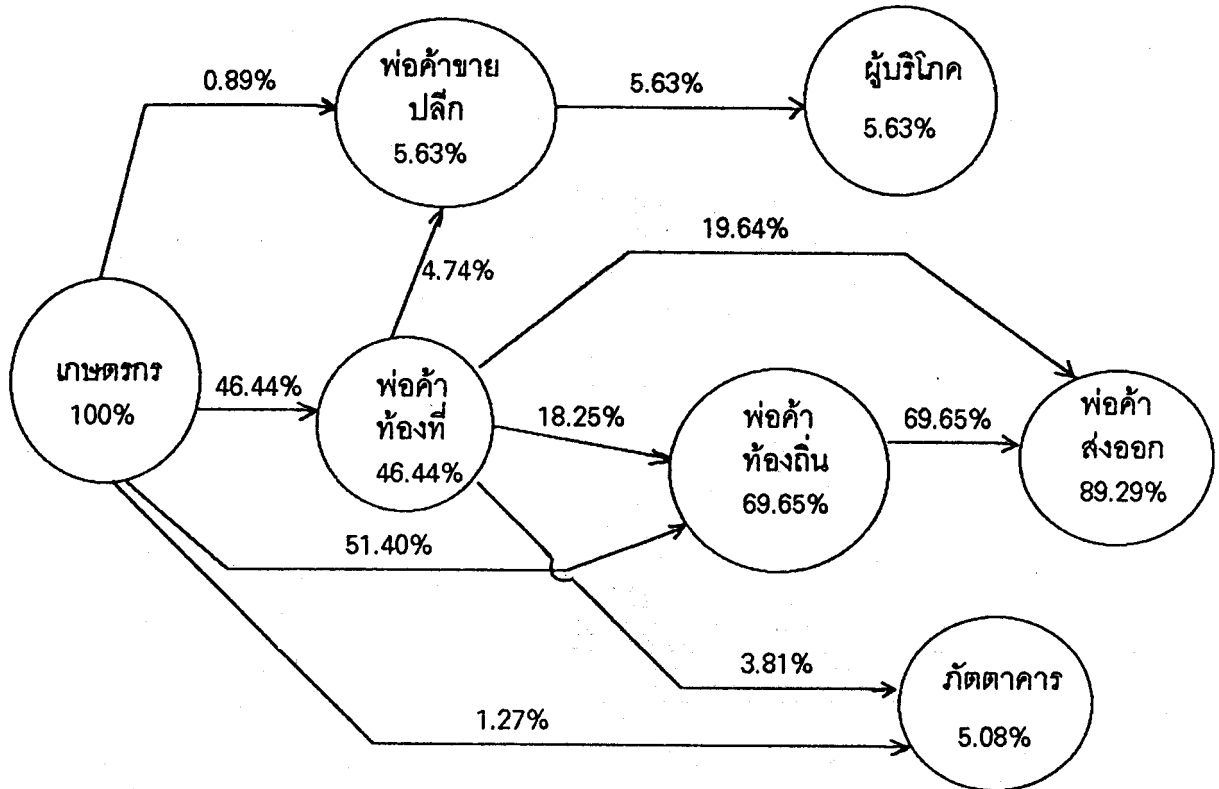
เกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมท้องที่จำนวนทั้งหมดร้อยละ 5.6 ของผลผลิตทั้งหมด และจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภครวมทั้งหมด (ภาพที่ 1)

5.2.4 ส่วนเหลือการตลาดกบเนื้อ

ในการศึกษาปัญหาการตลาดสินค้าเกษตรส่วนใหญ่แล้วจะประสบกับปัญหาการไม่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลจากพ่อค้า หรือผู้ดำเนินการด้านการตลาด ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ก็เช่นเดียวกันผู้ดำเนินการทางด้านการตลาดไม่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลต้นทุนการตลาด เช่น ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ค่าแรงงาน ค่าสูญเสียน้ำหนัก ค่าขนส่ง ฯลฯ จึงไม่สามารถจะวิเคราะห์ต้นทุนการตลาดออกจากส่วนเหลือการตลาดเพื่อจะคำนวณหากำไรของพ่อค้า หรือผู้ดำเนินการทางด้านการตลาดได้ ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จึงสามารถวิเคราะห์ได้เพียงส่วนเหลือการตลาดเท่านั้น ดังนี้

ราคาที่เกษตรกรได้รับเท่ากับ 62.05 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนราคา พ่อค้าปลีกหรือร้านอาหาร/ภัตตาคาร ได้รับเท่ากับ 100.00 บาทต่อกิโลกรัม แสดงว่าส่วนเหลือการตลาดกบเนื้อทั้งหมดเท่ากับ 37.95 บาทต่อกิโลกรัม หรือ ร้อยละ 37.95 ของราคาชายปลีก โดยสามารถจำแนกเป็นส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้ารวบรวมท้องที่ร้อยละ 2.4 ส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้ารวบรวมท้องถื่น ร้อยละ 5.5 และส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้าชายปลีกหรือร้านอาหาร/ภัตตาคารร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 12 และภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 วิธีการตลาดกบเนื้อในภาคใต้ ปี พ.ศ. 2535

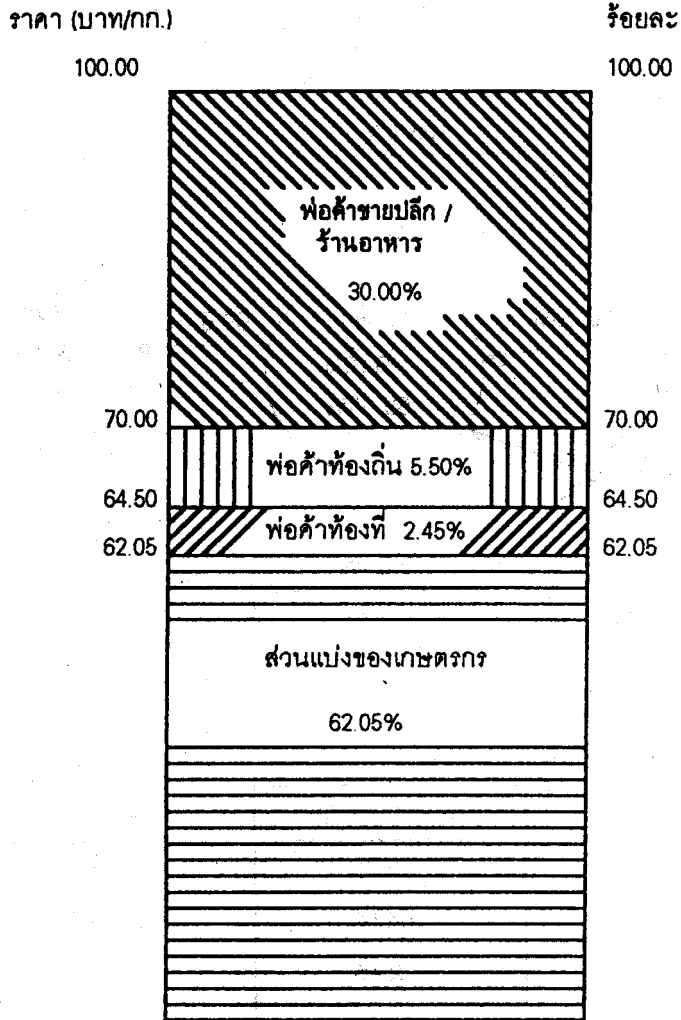

ตารางที่ 12 ส่วนเหลือมการตลาดกบเนื้อในภาคใต้ปี พ.ศ.2535

รายการ	จำนวน(บาท/กก.)	ร้อยละ
ราคาที่เกษตรกรได้รับ	62.05	62.05
ราคาพ่อค้ารวบรวมห้องที่	64.50	64.50
ส่วนเหลือมการตลาด (1)	2.45	2.45
ราคาพ่อค้ารวบรวมห้องถิ่น	70.00	70.00
ส่วนเหลือมการตลาด (2)	5.50	5.50
ราคาพ่อค้าขายปลีกหรือร้านอาหาร/ภัตตาคาร	100.00	100.00
ส่วนเหลือมการตลาด (3)	30.00	30.00
ส่วนเหลือมการตลาดทั้งหมด (1)+(2)+(3)	37.95	37.95

ที่มา : การสำรวจปี 2536

ภาพที่ 2 ส่วนเหลือจากการตลาดกบเนื้อในภาคใต้ปี พ.ศ. 2535

5.2.5 ความต้องการกบเนื้อ ของตลาด

จากการสอบถามผู้ดำเนินการตลาดกบเนื้อถึงแนวโน้มความต้องการของตลาดพบว่า ผู้ดำเนินการตลาดร้อยละ 67.5 ของผู้ดำเนินการตลาดทั้งหมดมีความเห็นว่า ปริมาณความต้องการกบเนื้อของตลาดเพิ่มขึ้น และร้อยละ 32.5 ของผู้ดำเนินการตลาดทั้งหมดมีความเห็นว่าปริมาณความต้องการกบเนื้อคงที่ โดยไม่มีผู้ดำเนินการตลาดรายใดมีความเห็นว่าความต้องการตลาดลดลง

5.2.6 ปัญหาและอุปสรรคของการ ตลาดกบเนื้อ

ในการศึกษาพบว่าปัญหาในการดำเนินการตลาดกบเนื้อ มีดังนี้

(1) ความต้องการผลิตผลกบเนื้อในประเทศมีน้อยเพียงประมาณร้อยละ 10.6 ของผลผลิตทั้งหมดเท่านั้น จึงต้องอาศัยตลาดต่างประเทศเป็นแหล่งรองรับผลิตผลเป็นหลัก แต่เนื่องจากตลาดต่างประเทศ คือ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ไม่เปิดเป็นตลาดเสรี จึงเป็นอุปสรรคในการระบายผลผลิตกบเนื้อในช่วงที่มีผลผลิตมาก

(2) ผลผลิตกบเนื้อยังไม่ได้ขนาดตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ กล่าวคือ ตลาดต่างประเทศมีความต้องการกบเนื้อขนาด 4-5 ตัวต่อกิโลกรัม (นิรนาม, 2536) แต่ขนาดของกบเนื้อที่เกษตรกรผลิตได้ส่วนมากจะเป็น 6-8 ตัวต่อกิโลกรัม

(3) ปริมาณผลผลิตกบเนื้อไม่เพียงพอในบางฤดูกาลโดยเฉพาะในฤดูกบจำศีล ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

ส่วนผู้ดำเนินการตลาดร้อยละ 53.9 ของผู้ดำเนินการตลาดทั้งหมดไม่ประสบปัญหาใด ๆ

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป : จากการศึกษาเรื่องการผลิตและการตลาดกบในจังหวัดภาคใต้ ปี พ.ศ.2535 สรุปศักยภาพทางด้านการผลิตและการตลาดได้ดังนี้

6.1.1 ด้านการผลิต

(1) ศักยภาพทางด้านการผลิต มีอัตราผลกำไรที่ค่อนข้างสูง และจะกระตุ้นให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ในการผลิตกบได้มากขึ้น ประกอบกับสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตและการสืบพันธุ์ คือ สภาพอากาศที่มีความชื้นสัมพัทธ์ และร้อนชื้น จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันมีการเลี้ยงกบเพียงร้อยละ 1.42 ของเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมด ฉะนั้นในการขยายเนื้อที่การเลี้ยงภายในสามจังหวัดภาคใต้ จะสามารถดำเนินการส่งเสริมได้มากพอสมควร

(2) ข้อจำกัดทางด้านการผลิต พบว่าการเลี้ยงกบในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ในปี 2535/36 เพิ่มขึ้นไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเงินทุนที่ต้องใช้จำนวนมากในขั้นเริ่มต้นการลงทุน และข้อจำกัดทางด้านคุณภาพน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มาจากธรรมชาติจึงไม่ควรให้ความสำคัญในการขยายผลผลิตมากนัก แต่ควรให้ความสนใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ และการแก้ปัญหาเรื่องโรค คุณภาพน้ำและข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งที่ควรพิจารณา คือราคาของพ่อแม่พันธุ์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ยังถือว่ามีราคาแพง

6.1.2 ด้านการตลาด

(1) ความต้องการของตลาด พบว่าในภาคใต้มีความการสูง เพราะมีอุปสงค์สำหรับการบริโภคในภาคใต้และการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยมีตลาดรองรับธุรกิจประเภทนี้คือตลาดหาดใหญ่ และตลาดสุโขทัย เป็นตลาดต้นทางที่จะกระจายผลผลิตไปยังตลาดต่างประเทศ

(2) ข้อจำกัดทางการตลาด พบว่ามีข้อจำกัดของตลาดกบทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพกบ โดยข้อจำกัดทางด้านปริมาณนั้น เนื่องจากผู้ผลิตกบส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายย่อย และอยู่อย่างกระจัดกระจาย ทำให้ปริมาณผลผลิตในแต่ละปีไม่แน่นอน และเสียดำค่าใช้จ่ายในการรวบรวมผลผลิตสูง ส่วนข้อจำกัดทางด้านคุณภาพพบว่า คุณภาพของกบยังมีคุณภาพปานกลาง คือ ขนาดยังไม่ได้ตามที่ตลาดต่างประเทศต้องการ ถึงแม้ว่าการซื้อขายจะมีการแบ่งชั้นคุณภาพ แต่เนื่องจากการที่มีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดต่างประเทศ ผู้ดำเนินการตลาดจึงต้องรวบรวมผลผลิตแบบคละกันไป ประกอบกับราคาผลผลิตยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงอยู่ ทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต

6.2 ข้อเสนอแนะ : ในการพัฒนาทางด้าน

การผลิตและการตลาดกบในจังหวัดภาคใต้ ควรดำเนินการดังนี้

6.2.1 การพัฒนาผลผลิตกบ ควรให้ความสนใจและส่งเสริมการเลี้ยงกบในจังหวัดที่อยู่ใกล้กับชายแดนภาคใต้ คือ นครศรีธรรมราช และสงขลา เนื่องจากอยู่ใกล้ตลาด ระบายผลผลิต และเกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูง

6.2.2 ควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการจัดการ เช่น การมีบ่อพักน้ำเพื่อลดความเป็นกรดของน้ำจากธรรมชาติ การใช้ pH meter ในการตรวจเช็คสภาพความเป็นกรด-ด่างของน้ำ และให้มีการใช้อาหารเม็ดแทนอาหารสด เพื่อความสะดวกในการจัดการ

6.2.3 ควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกบมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรและกลุ่มของผู้ดำเนินการตลาด เพื่อความสะดวกในการรวบรวมผลผลิต และการมีอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต

6.2.4 ควรทำการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีขนาดใหญ่เป็นที่ต้องการของตลาด

6.2.5 ทางราชการควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงและการตลาด โดยการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศ ให้มีการเปิดตลาดเป็นตลาดเสรีในประเทศคู่ค้า

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การผลิตและการตลาดกบในภาคใต้ปี พ.ศ.2535 ได้รับทุนอุดหนุนจากบริษัทยูนิคอร์น ฟูด จำกัด ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

มณูศรี เอี่ยมพินิจกุล, 2536 "อาชีพเลี้ยงกบมูลฟร็อก" ว.ประมงเศรษฐกิจ ปีที่ 2 ฉบับที่ 17. หน้า 71-72.

นิรนาม, 2536. "ตลาดกบนาแช่แข็ง" ว.สัตวน้ำ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 47 หน้า 24-31.

นิพนธ์ จุฬพันธ์ทอง, 2536. "บทบาทและภาระกิจของคนเลี้ยงกบศึกษาเฉพาะกรณีชมรมผู้เลี้ยงกบกำแพงเพชร"
ว.ประมงเศรษฐกิจ ปีที่ 2 ฉบับที่ 15 หน้า 51-54.